

مدل مفهومی مکان‌گزینی بهینه کاربری‌های محله متناسب با شهرسازی ایرانی-اسلامینجمه قاسم‌زاده^۱، شریفه سرگلزایی^۲

۱- کارشناس ارشد طراحی شهری

۲- هیئت علمی دانشگاه زابل، گروه شهرسازی

چکیده

انسان، ارتباطات و کالبد سه رکن اصلی شهر در شهرهای اسلامی هستند. در این میان محلات با استقرار عناصر محلی از جمله مذهبی، فضای سبز، آموزشی و تجاری خرد محله‌ای در خود که به عنوان عناصر ضروری شهر اسلامی مطرح می‌باشد، همواره نقش کلیدی و تعیین‌کننده در تعاملات اجتماعی (رابطه انسان با جامعه و طبیعت) داشته‌اند. بوستان‌های محلی به عنوان مکانی برای ارتباط انسان با طبیعت و خدا و خود و هم‌چنین مدرسه به عنوان مرکزی برای تعلیم و تربیت از عناصر مهم و ضروری در شهرهای ایرانی-اسلامی هستند. اما امروزه آنچه در روند شکل‌گیری و احداث این عناصر به چشم می‌خورد، عدم مکان‌یابی مناسب آنها، جدایی‌گزینی آنها از یکدیگر در بافت‌های محله‌ای جدید و قدیم و تک‌عملکردی شدن این کاربری‌ها می‌باشد. این تحقیق سعی بر آن دارد با ارائه راهکارهای مکان‌گزینی بهینه این عناصر به ساختاری متناسب با شهرسازی ایرانی-اسلامی در مقیاس محله دست‌یابد. روش پژوهش براساس هدف کاربردی بوده و براساس روش و ماهیت توصیفی-تحلیلی بوده است. برای این منظور مدلی مفهومی از مقایسه تطبیقی شاخص‌های مکان‌گزینی و معیارهای شهرسازی ایرانی-اسلامی ارائه شده است. نتایج تحقیق راهکارهای جهت مکان‌گزینی بهینه این عناصر متناسب با شهرسازی ایرانی-اسلامی ارائه می‌دهد.

واژگان کلیدی: محله، کاربری‌های محلی، شهرسازی ایرانی-اسلامی، مدل مفهومی